Autor Guste Santini
Petak, 03 Kolovoz 2001 22:13

Početak kolovoza uz nesnosne vručine priprema nam jednako tako vruću jesen. Najavljeno «kresanje» socijalnih prava stanovništva jedan je dio priče koji polako i sigurno podgrijava i ovako pregrijanu socijalnu zbilju Hrvatske države.

Manje su vidljivi učinci povećanja cijena. Koliko su se cijene povećale i koji će pri tome multiplikator – tornado – formirati ostaje da se vidi. Okruženje djeluje u pravcu njegovog povećanja cijena i tako u nedogled. Naime, za razliku od prethodnih godina centralna je banka snadbjela banke dovoljnom količinom likvidnosti ali se tečaj ne mjenja zahvaljujući poslovnim igrama pojedinih poslovnih banaka. Dakle, ima kuna, tečaj kune prema marki je isuviše visok, a banke neznaju što bi sa svojom likvidnošću. «Spas» se nalazi u kupovini blagajničkih i trezorskih zapisa. Ne sječam se kada je toliko zapisa bilo prodano poslovnim bankama. I opet je ostalo puno puno viška kuna – likvidnosti.

Upravo navedena priča pokazuje kako je kamatna stopa u funkciji ponude i potpuno neosjetljiva na potražnju (banke se i nadalje suzdržavaju od plasmana privredi). Kako nema ravnotežne kamatne stope jer na nju djeluje potražnja to samo odnos sa državom može rješiti problem neprimjereno visoke likvidnosti. Istovremeno cijene rastu pa rastu. Nema izgleda da se cijene zaustave. Čini se da je pokrenut psihološki dio inflacije a da se realni dio nije smanjio; cijena je te i takve politike ogromna (niska privredna aktivnost i visoka nezaposlenost, veliki dugovi prema inozemstvu i domaćim vjerovnicima…..) i plaćat ćemo je još godinama.

Prema tome, inflacija je krenula. Kamatne stope nisu dostatne da se servisira pasiva i troškovi banke pokriju. Ostaje igra sa tečajem i poslovne banke će odlučno povećavati svoju deviznu poziciju (čime povećavaju svoju efikasnost jer su centralnoj banci «ruke vezane»). Mnoge to već rade. Financijska industrija ima svoje igre i problemi privrede koji se usložnjavaju priča su s kojom će se na jesen pozabaviti država. Nejasno je od kuda će namiriti sredstva kada je svima jasno da postojeći proračun nije održiv.

Iako sve izgleda smušeno; iznijeto predstavlja otrežnjenje nakon bančenja koje je trajalo godinama. Sutra će se opet govoriti kako se nije znalo ili kako danas više nije moguće bilo što učiniti. Opet susjedna Slovenija pokazuje što i kako je trebalo raditi i kako nije rađeno. Ima li izlaza? Ima samo je sporno da li se vladajuća petorka želi i može izložiti takvom riziku. Na dugi rok svi smo mrtvi rekao je Keynes. Na kratki rok imamo još izvora kojim ćemo pokriti našu preveliku potrošnju i tako prolongirati «krutu zbilju koja polako ali sigurno ruši godinama pričlanu bajku. Moguća prodaja otoka je jedan od perspektivnih izvora! Imamo i šume! I tako dalje.